MAGÁN-ERDŐGAZDÁLKODÁS A BELSŐ-SOMOGYI HOMOKVIDÉKEN

A magántulajdonon alapuló erdőgazdálkodás számtalan gonddal küzd. Ez olvasóink előtt közismert, nem is részletezném, hiszen lapunk többnyire erről szól. De akkor is meg kell szólalnunk, ha a magán-erdőgazdálkodás területén olyan történik, amire büszkék lehetünk, ami bizonyítja, hogy a nehézségek, a kellő támogatottság és a tőkehiány ellenére a rendszerváltás óta frissen kibontakozó magán-erdőgazdálkodásnak már vannak komoly eredményei is.

Ilyen eredményről számolhatunk be belső-somogyi tudósításunkban is. Szövetségünk több tagja egyben tagja az OEE Magán Erdőgazdálkodók Pártoló Tagi Tanácsának is. Már ez maga is siker: vannak olyan magán-erdőgazdálkodók, akik anyagilag támogatni képesek egy, a METESZ kötelékébe tartozó szakmai testületet, tehát már nem csak a gazdasági érdekképviseletre, hanem „magasztosabb" célokra is képesek áldozni.

Nos, ez a Pártoló Tagi Tanács jött össze október 9-10.-én Somogyszobon, hogy megtanácskozza aktuális dolgait, és hogy megismerkedjen a térség magán-erdőgazdálkodásával.

Házigazdánk a MOCZ és TÁRSA Kft. volt, akik méltán büszkék vadonatúj központjukra, amelyet a falu egyik régebbi módos családjától megvásárolt és ízlésesen felújított házában rendeztek be. Azzal, hogy ide költöztek, a község adózójává váltak. Ilyenből errefelé kevés van, így igen becsülik Őket. Nem is volt nehéz megtalálni, részben azért, mert a főutcán vannak, részben azért, mert „ ja, a magán erdészetet keresi?" volt a visszakérdezés. Engem, mint a magán-erdőgazdálkodás régi harcosát jóleső érzés töltött el ennek hallatán. Azon a vidéken, ahol sok az erdő, a falusi lakosság jelentős része erdőgazdasági munkák végzéséből él és ismeri a helyi viszonyokat, kezd neve, becsülete lenni a magán-erdőgazdaságnak. Remélem városi erdőhöz értőinknek is eljut majd a tudatáig, hogy a magángazda az erdőben is jó gazda.

De menjünk tovább tudósításunkkal. Megérkezve a találkozó helyszínére már látszott a gyülekező autók sorából, hogy élénk az érdeklődés. Belépve a fogadó helyiségbe pedig ismerősök hada fogadott, köztük az ország innen oly távoli vidékéről is, mint a tiszamenti Abádszalók, vagy a tiszántúli Nyírgelse és Napkor. A baráti üdvözléseket kávé, üdítő és egyéb őszinte eszmecserére bátorító dolgok követték, majd megkezdődött a hivatalos program. Ennek keretében Farkas László, a Tagi Tanács elnöke (az albertisai FACO Kft. ügyvezetője) köszöntötte a vendégeket és a tagokat, majd házigazdánk Mocz András mutatta be integrátori szervezetét. A cég évente mintegy 30 ezer köbméter fát termel ki és 250 hektár erdősítést végez el. A kitermelt faanyagot saját maguk értékesítik és maguk bonyolítják az exportot is, így a megfelelő jövedelem biztosítható. Az erdősítések elsősorban tölgy fafajjal történnek. Ezek normatív támogatása kiemelt, így a költségeket fedezi, persze csak akkor, ha a csemetét is saját maguk termelik meg és ha az erdősítések ismétlésére nem kerül sor. Erről többet majd a terepi bemutatókon tudhatunk meg.

A következő előadó Tóth István magán-erdőgazdálkodó volt. Elmondása szerint cége ma még nagyjából egyharmada a Mocz- cégnek, akivel közösen kezdtek, tulajdonképpen belőlük vált ki a ma már önálló vállalkozása, de ma is szorosan együttműködnek. Igen szép példája ez a magán- vállalkozások fejlődésének, ahol támogatják egymást és természetesnek veszik, ha egy- egy arra termett üzlettárs önállóvá válik. Nincs irigység, szakmai ellenségeskedés, nem konkurensei, hanem partnerei egymásnak. Ugyanakkor Tóth úr jelenleg még alkalmazottja a HM. Kaszói Erdőgazdaságának is, úgy fontolgatja, hogy az idén magán-erdőgazdálkodói tevékenysége annyira megnő, hogy ezt az állását kénytelen lesz feladni.

Nádas József igazgató úr, az ÁESZ. Kaposvári igazgatóságának vezetője elmondta, hogy a térségben az előtte szólókhoz hasonló magánerdészetek hatására mára a gazdátlan magánerdők gyakorlatilag megszűntek. A Kaposvári Igazgatóság kiemelt feladatnak tekinti a magán-erdőgazdálkodás fejlesztését és felkarolja a házigazdáikéhoz hasonló „magán erdészetek" dolgait, ami igen megtérülő munka, mert a magán-erdőgazdálkodásban működő magáncégek vezetői, tagjai legtöbbször maguk is erdőtulajdonosok. Munkájukat ezért kétszeresen is nagy szakmai odafigye-

léssel végzik, egyrészt saját vagyonuk értékének növelésében, gyarapodásában érdekeltek, másrészt nem engedhetik meg maguknak a rossz munka miatt fellépő többletköltségeket sem. Különösen a vadkár területén volt szükség az Erdészeti Hatóság támogatására. Ennek eredményét a terepi bemutatókon látni is fogjuk- mondta. Igen fontos momentumnak tartja, hogy a Megyei Bíróság kimondta; a szokásos (ez a jog szerint 5%) mértéket meghaladó vadkár elhárítása nem tartozik a gazdálkodó rendes tevékenységi körébe. Ennek alapján volt eset, hogy erdőgazdasági bírság címen egy vadásztársaság kétmillió forintot is fizetett. Érdekes módon, rögtön lehetett tenni a vadkár megelőzése érdekében. Hozzátette, nehezebb a helyzet az állami erdőkben, ahol a vad- és az erdőgazdálkodó azonos. Nekik el kell dönteniük, hogy a vadlétszám, vagy a felújítások késedelme miatt a fakitermelés mennyisége csökkenjen-e.

Az előadásokat néhány hozzászólás, vagy inkább kérdés követte, amelyek a helyi gazdálkodás további részleteire irányultak és amelyekre házigazdáink készséggel válaszoltak.

Ezt követően került sor az egyszerű ám igen ízletes vadpörkölt ebédre, majd ismét a munka következett, terepjárókba szálltunk és irány a határ!

Somogyszob, Csurgó és Szenta községekben mintegy 300 hektár tölgy erdősítést láttunk, 1-4 éveseket, közöttük befejezésre tervezetteket is. Az erdősítések igen jó képet mutattak, nem ritkán három éves korukra már kinőttek a vad szájából. Ez annak köszönhető, hogy az első kivitelek igen jó minőségű kétéves csemetével történnek, ahonnan már az első évben fokozott vadkárelhárító vadászatot, de inkább vadász jelenlétet biztosított a vadásztársaság. Nem annyira önkéntes kezdeményezésre, mint inkább a bírságok kilátásba helyezése miatt. Az erdősítéseket jó sűrűn ellátták magaslessel és arra gyakran ki is ültek. Ez elegendő volt ahhoz, hogy a vad – elsősorban szarvas és dám – elszokjon az itt történő békés legelészéstől. Így a fiatal erdő negyedik évre már mindenütt elérve illetve túl is haladva az embermagasságot kinőtt a vad szájából. A vadászok ma már azt is látják, tapasztalják, hogy a jól záródó fiatalos kitűnő vadnevelő, vadbúvó lett, bőségesen meghálálva a pár éves fáradságot. Ez minden igazi vadgazdálkodónak az érdeke (hogy kik azok és kik nem, bőven írunk másutt). Ki kell emelnem azt a tényt, hogy mindez nem egy- két párhektáros erdősítésen, hanem a háromszáz hektáron mindenütt tapasztalható volt, így alig láttunk pótlásra szoruló erdősítést. A gyönyörű fiatal tölgyesek szemlélése közben bukkantunk rá egy összesen egy hektáros ciprus fafaj kísérletre is, amely nemcsak azt mutatta, hogy ez a fafajta nálunk is jól fejlődik, hanem azt is, hogy az erdők magántulajdona nem gátja, hanem elősegítője a különféle közcélok, így az erdészeti kutatások megvalósításának is.

Nem hallgathatom el azt az örvendetes tényt sem, hogy a „kincstári" m1 TV. Ablak című műsora is részt vett a kiránduláson és még a heti pénteki műsorában szép beszámolót adott az eseményről. Örömömön csak ici - picit rontott Gyuri Bácsi megjegyzése a magánerdők szaporodásának közcélokra szerinte káros következményeiről, de erről Ő sem mondott többet, így itt és most én se.

Utunk utolsó állomása a Tóth úr vállalkozásának keretében megvalósuló csemetekerti beruházás volt. Itt a kerítésépítés már megtörtént és előrehaladott állapotban volt a csemetekerti épület is, amelyben a fedett osztályozó, csomagoló helységek mellett szociális létesítmények de még 1-2-vendégszállás is helyet kaphat. A csemetekert halastavak rendszerére épülten biztos vízellátással és szilárdburkolatú úttal is rendelkezik. Fejlesztésének jogosultságát igazolják a jó termőképességük ellenére ugaron hagyott környező szántók.

A terepi bemutatók befejeztével utunkat éjjeli szállásaink felé vettük. Többségünknek a méltán híres HM. Kaszói Vadászház adott kényelmes szállást és színvonalas vacsorát, ami láthatóan jólesett a terepen elfáradt és megéhezett társaságnak. Itt csatlakozott hozzánk Horváth Béla intézetvezető professzor úr, aki a vacsorát követően adott tájékoztatást a hazai erdészeti gépgyártásról és a soproni Erdészeti Gépfejlesztő Intézet munkájáról. A résztvevők érdeklődését, a magánerdő ügye iránti elkötelezettségét jól jellemezte a kisebb csoportokban a vacsorát követő vita, vagy inkább megbeszélés. Az éjjel három óráig is eltartó eszmecsere során tervek szövődtek, álláspontok közeledtek egymáshoz, mind a magántulajdonú erdőgazdaság előre vitele tárgyában. És bár poharak emelkedtek, bátran állíthatom, mert részese voltam, hogy a vitát a téma iránti elkötelezettség, a magán-erdőgazdaság jövőjébe vetett hit tartotta élénken mindvégig. Az éjszaka igen rövid volt, még éppen csak pirkadt, amikor külföldi vendégvadászok hadba indulása ébresztett, akik – nem telt bele egy óra sem – már a zsákmány, egy éremesélyes dámbika felett örvendeztek. Mindennek ellenére a társaság friss étvággyal fogyasztotta el reggelijét és lelkesen kapaszkodott fel a kaszói kisvonat nyitott kocsijára, meglátogatandó a környék híres természetvédelmi objektumát a Balátalápot. Bár madarak vonulását még nem zavarhattuk, igyekeztünk minél kevésbé háborgatni ezt a természeti ritkaságot. Ezért csak a járt útvonalon a kilátótoronyig, majd arra felkapaszkodva pillantottunk bele a tájba, köz-

ben értő házigazdáink ismertették a láp és az azt körülölelő erdő történetét és élővilágát, majd visszacsühögtünk a kisvonaton Kaszóra, hálálkodva a természetfelelősnek, amiért mindkét napi kirándulásunkhoz gyönyörű időjárást biztosított.

Somogyszobra térve ismét a zöld asztal mellett volt a helyünk. Lezajlott a Pártoló Tagi Tanács ülése. Az ülés résztvevői felszólították a jelen lévő OEE és MEGOSZ tisztégviselőket, hogy bővítsék együttműködésüket.

Répásznszky Miklós, az OEE technikusi alelnöke és a MEGOSZ elnökségének tagja felhívta a figyelmet arra, hogy a jövőre esedékes OEE tisztségviselő választáson, az együttműködés érdekében jelentőségének arányában kell tisztségviselőket választani a magánerdő tulajdonosok és gazdálkodók köréből. Több hozzászóló sürgette, hogy a Pártoló Tagi Tanács dolgozza ki programját több, a magán-erdőgazdaság fejlesztését célzó területen. Jómagam megemlítettem, hogy a MEGOSZ-nak van egy EU csatlakozásig kidolgozott programja, amely véleményem szerint igen sok olyan célt is megjelöl, amelyet a Pártoló Tagi Tanács akár hivatalosan is támogathatna. Annak a 2-3 jelenlévőnek, aki nem tagja a MEGOSZ-nak ezt a programot megküldjük.

Természetesen, mivel a jelenlévők többsége részt vesz a magán-erdőgazdálkodók erdészeti szakember ellátását biztosító integrátori programban is, erről is sok szó esett. Mindenki azt tapasztalja, hogy a tervező- művezető szakember mellett, vagy inkább helyett az erdőtulajdonosoknak olyan magán- erdőgazdálkodó szervezetekre volna szükségük, amelyek az erdőgazdálkodás minden gondját válluk-ról levéve úgy tudják a magánerdő hozamait realizálni, hogy a tulajdonos erdővagyona jó állapotban maradjon és ha lehet értéke gyarapodjon. Ehhez a jelenlegi integrátori szervezeteknek magán erdészeti üzemekké kellene átalakulniuk, amihez külön támogatásra van szükség. Javasolják, hogy ezeknek az üzemeknek a védett neve az eredeti cégnév mellé vegye fel a magán erdészet nevet is, például Mocz és Társa Kft, Magán Erdészete, Somogyszob. Megállapítottuk, hogy mintegy 70–100 ilyen magán-erdészet el tudná látni a teljes magán-erdőgazdaság ilyen irányú igényét és országos gazdasági érdekképviseletükön keresztül szervezettebbé lehet tenni a beszerzést és az értékesítést is. Reméljük az OEE is támogatni fogja a magán-erdőgazdaságot e célja megvalósításában.

Telegdy Pál